

THỨC ĐẨY GIAO THOA GIỮA THIẾT KẾ ĐỒ HOẠ, VĂN HOÁ VÀ CÔNG NGHỆ TRONG THỜI ĐẠI SỐ

Đặng Thị Thanh Hoa¹
Email: dangthanhhoa@gmail.com

Ngày tòa soạn nhận được bài báo: 29/09/2025

Ngày phản biện đánh giá: 15/10/2025

Ngày bài báo được duyệt đăng: 24/10/2025

DOI: 10.59266/houjs.2025.901

Tóm tắt: Trong bối cảnh thời đại số, sự kết hợp giữa văn hoá truyền thống và công nghệ trong thiết kế đồ hoạ là một định hướng quan trọng. Đó không chỉ là việc gìn giữ và phát huy giá trị của văn hoá truyền thống mà còn là cách thức kết nối những giá trị này với đời sống hiện đại, phù hợp với cách tiếp cận của công chúng trong thời đại công nghiệp sáng tạo số. Sự kết hợp này mở ra hướng tiếp cận liên ngành để đưa nghệ thuật truyền thống hấp dẫn người xem trong ngữ cảnh mới mẻ của công nghệ. Nghiên cứu trong bài viết nhằm làm rõ sự cần thiết của việc thúc đẩy giao thoa giữa thiết kế đồ hoạ, văn hoá truyền thống và công nghệ số trong sáng tạo nghệ thuật cũng như trong giảng dạy và học tập của sinh viên ngành thiết kế đồ hoạ. Một số phương pháp nghiên cứu như phương pháp thu thập thông tin qua các sản phẩm thiết kế, phương pháp khảo sát thực tế và phân tích các hoạt động dạy và học, các tác phẩm, sản phẩm nghệ thuật đã được sử dụng để làm rõ những vấn đề nghiên cứu.

Từ khoá: công nghệ số, giao thoa nghệ thuật và văn hoá, mỹ thuật truyền thống, thiết kế đồ hoạ, văn hoá

I. Đặt vấn đề

Toàn cầu nói chung đang phát triển trong kỷ nguyên thời đại số. Sự ảnh hưởng của công nghệ lên các lĩnh vực là đáng kể. Trong bối cảnh đó, ngành Thiết kế đồ hoạ cũng có sự dịch chuyển theo xu hướng công nghệ số. Các sản phẩm thiết kế đồ hoạ số ở Việt Nam cũng đang phát triển mạnh mẽ, bắt kịp với nhịp chuyển động và xu hướng chung của thời đại. Các sản

phẩm thiết kế đồ hoạ số của thế hệ trẻ đương đại thể hiện được năng lực, kỹ năng và tư duy sáng tạo, phù hợp với nhu cầu và thị hiếu thẩm mỹ của đời sống hiện đại ngày nay.

Các nhà thiết kế và nhu cầu của xã hội cũng đã và đang nhận thấy ý nghĩa của nghệ thuật truyền thống có sức hấp dẫn thị giác người xem. Sự kết hợp giữa mỹ thuật truyền thống và công nghệ số đang trở thành một hướng đi đúng đắn và quan

¹ Trường đại học Xây dựng Hà Nội

trọng trong lĩnh vực nghệ thuật nói chung và thiết kế đồ họa nói riêng. Sự kết hợp này đã tạo nên những biểu hiện mới trong sáng tạo nghệ thuật thị giác, có ý nghĩa quan trọng trong nghiên cứu và giáo dục lĩnh vực thiết kế đồ họa. Đây không chỉ là ý thức, sự nỗ lực trong việc bảo tồn và phát huy giá trị mỹ thuật truyền thống, mà còn là phương thức kết nối giá trị di sản văn hoá của dân tộc với đời sống đương đại cũng như những thế hệ trẻ. Công nghệ số có thể được xem như là công cụ hiệu quả trong chuyển đổi và làm mới những giá trị xưa cũ để dễ dàng tiếp cận công chúng nhờ những tính năng mới trong số hoá và khả năng rộng mở của phạm vi ảnh hưởng.

Xu hướng của công chúng trong xã hội đương đại đang có sự dịch chuyển từ cách thức tiếp cận tĩnh sang hình thức tiếp cận linh hoạt trong sự tái hiện, tương tác và sáng tạo mới, phù hợp với đặc trưng của xã hội số hoá (Manovich, 2001). Một số vấn đề nghiên cứu được làm rõ trong bài viết đó là sự kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống và công nghệ số đã hình thành nên môi trường văn hoá số mà ở đó nghệ thuật đa phương tiện có không gian rộng mở để thể hiện sự sáng tạo, tạo điều kiện cho sự tái sinh mỹ thuật truyền thống vào các sản phẩm thiết kế đồ họa đương đại hay việc chuyển thể mỹ thuật truyền thống thành những tác phẩm nghệ thuật số thể hiện rõ ý nghĩa của sự giao thoa giữa thiết kế đồ họa, văn hoá và công nghệ.

II. Cơ sở lý thuyết

Để thực hiện nghiên cứu về thúc đẩy giao thoa giữa thiết kế đồ họa, văn hoá và công nghệ số, lý thuyết Thiết kế xuyên văn hoá (Transcultural Design) của Rung-Tai Lin cung cấp khung tham chiếu quan trọng định hướng cho việc chuyển giá trị

văn hoá vào ngôn ngữ thiết kế đương đại. Lý thuyết này được đề cập trong bài viết “Transforming Taiwan aboriginal cultural features in to modern product design: A case study of cross-cultural product design model” (Tạm dịch: Chuyển đổi đặc trưng văn hoá của người bản địa Đài Loan vào thiết kế sản phẩm hiện đại: Nghiên cứu điển hình về mô hình thiết kế sản phẩm giao thoa văn hoá) (Lin, 2007).

Tác giả cho rằng, mỗi sản phẩm văn hoá đều chứa đựng ba giá trị: vật chất, hành vi và tinh thần. Ba giá trị văn hoá này tương ứng với ba giá trị thiết kế đó là hình thức biểu đạt, chức năng sử dụng và ý nghĩa được bộc lộ qua thông điệp truyền tải của sản phẩm thiết kế. Áp dụng những giá trị này trong lĩnh vực thiết kế, các nhà thiết kế có thể khai thác ngôn ngữ tạo hình, các họa tiết, màu sắc và chất liệu truyền thống để sáng tạo nên những mẫu thiết kế vừa có tính sáng tạo, thẩm mỹ, vừa thể hiện được tinh thần văn hoá và đặc trưng nghệ thuật cổ truyền.

Theo đó, chuyển thể những yếu tố đặc sắc trong hình thức và nội dung từ các di sản mỹ thuật giúp cho những sản phẩm thiết kế đồ họa có sự khác biệt trong bối cảnh toàn cầu hoá. Các sản phẩm thiết kế đồ họa không chỉ là phương tiện truyền tải thông tin bằng thị giác mà còn bản sắc văn hoá trong thời đại số. Trong mối quan hệ giữa thiết kế đồ họa, văn hoá và công nghệ số, lý thuyết của Lin việc đưa những yếu tố văn hoá vào sản phẩm thiết kế không chỉ là sử dụng nguyên mẫu những họa tiết, hình ảnh, màu sắc truyền thống mà còn xem xét chiều sâu văn hoá, sự trải nghiệm của người dùng và ngôn ngữ thẩm mỹ đương đại.

Áp dụng lý thuyết Transcultural Design trong nghiên cứu giúp làm rõ các

vấn đề về văn hoá số trong sáng tạo nghệ thuật đa phương tiện, sự kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống và công nghệ số tái cấu trúc ngôn ngữ thị giác. Từ đó thấy được ý nghĩa của sự giao thoa giữa thiết kế đồ hoạ, văn hoá và công nghệ.

III. Phương pháp nghiên cứu

Phương pháp khảo sát thực tế, thu thập thông tin được áp dụng trong nghiên cứu của bài viết thông qua các sản phẩm thiết kế như logo, thiết kế bao bì, thiết kế quảng cáo, các sản phẩm nghệ thuật số v.v., thu thập thông tin từ các tư liệu nghiên cứu về văn hoá, nghệ thuật để làm sáng tỏ sự kế thừa những di sản truyền thống trong thiết kế đồ hoạ hiện đại.

Phương pháp phân tích được áp dụng nghiên cứu các tác phẩm, sản phẩm nghệ thuật để làm sáng tỏ những giá trị văn hoá truyền thống, yếu tố đồ hoạ hiện đại và đóng góp của công nghệ số trong sự giao thoa giữa các lĩnh vực, tạo nên biểu hiện thị giác thẩm mỹ đương đại.

IV. Kết quả và thảo luận

4.1. Văn hoá số và sáng tạo nghệ thuật đa phương tiện

Trong kỷ nguyên số, khái niệm về văn hoá và nghệ thuật đã có những sự thay đổi dựa trên sự phát triển của công nghệ số. Văn hoá và nghệ thuật theo những quan niệm một cách truyền thống vẫn luôn là nền tảng gốc. Ngày nay, sự ảnh hưởng mạnh mẽ của công nghệ số đã làm cho những khái niệm này được mở rộng hơn. Nếu như trước đây, các sản phẩm của văn hoá, nghệ thuật được định hình ở những sản phẩm, không gian vật lý thì ngày nay sự tác động của internet, công nghệ ảo đã mở rộng hướng tiếp cận và thưởng thức ở những không gian và sản phẩm ảo. Theo thói quen truyền thống,

công chúng phải đi đến tận nơi, tham quan các bảo tàng, không gian triển lãm hay hoà mình vào trong các hoạt động truyền thống thì công nghệ số đã mở rộng phạm vi của các loại hình nghệ thuật theo hướng đa phương tiện, có sự kết hợp của nhiều loại hình nghệ thuật như âm thanh, chuyển động, tương tác để tạo nên một văn hoá tiếp nhận, khám phá và thưởng thức mới, đem đến những trải nghiệm thú vị cho khán giả.

Văn hoá số xuất hiện như một hệ quả tất yếu của quá trình số hoá trong xã hội hiện đại, đó là những hoạt động, giá trị, và sản phẩm được tương tác trong môi trường kỹ thuật số (Host & Miller, 2012). Những yếu tố, sản phẩm và không gian văn hoá truyền thống được chuyển thể thành sản phẩm và không gian số hoá, nơi mà những hoạt động thực hành thực tế được chuyển thể thành các hoạt động trải nghiệm số. Công chúng có thể tham quan triển lãm hay tham dự các hoạt động nghệ thuật ảo, trải nghiệm những tác phẩm nghệ thuật mà người xem ít có cơ hội để tiếp cận trực tiếp. Ở đây, các giá trị văn hoá không bị giới hạn bởi biên giới địa lý vật lý mà người dùng có thể tiếp cận ở khắp nơi thông qua hệ thống mạng internet và các sản phẩm nghệ thuật đồ hoạ số. Đây cũng là hình thức mà nhiều bảo tàng trên thế giới cũng như ở Việt Nam như bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam phát triển hình thức số hoá để các tác phẩm được làm mới, sống động và phù hợp với thời đại.

Sự ảnh hưởng và tính phổ biến, dễ tiếp cận, không giới hạn phạm vi vật lý đã khiến không gian số trở thành nơi lưu trữ, giới thiệu, truyền tải văn hoá và chính môi trường này cũng hình thành nên văn hoá mới, lối sống mới và thẩm mỹ mới. Trong lĩnh vực thiết kế đồ hoạ, đồ hoạ đa

phương tiện (Multimedia Art) nổi lên là một hình thức nghệ thuật tiêu biểu của sự chuyển đổi số bởi sự kết hợp giữa công nghệ và sáng tạo nghệ thuật (Paul, 2015). Trong khi những sản phẩm thiết kế đồ họa tĩnh như bao bì, sách, áp phích quảng cáo v.v. thể hiện được tính thẩm mỹ thông qua các yếu tố nét, hình, khối, màu sắc, chất liệu v.v. nhưng ở trạng thái tĩnh và người xem chỉ có thể cảm nhận bằng thị giác thì đặc trưng của đồ họa đa phương tiện là sự kết hợp của các yếu tố về hình chuyển động, âm thanh, không gian ảo, tính tương tác để người xem có thể thưởng thức bằng nhiều giác quan như thị giác, thính giác, xúc giác và đem đến cách cảm mới của thẩm mỹ. Nhờ vào sự phát triển của công nghệ kỹ thuật số, các nhà thiết kế có sử dụng phần mềm kết hợp với công nghệ thực tế ảo hay tích hợp hệ thống cảm biến để có thể sáng tạo không giới hạn, tạo nên những tác phẩm, sản phẩm vượt ra khỏi khuôn khổ của truyền thống (Paul, 2015). Điều đó làm cho đồ họa đa phương tiện trở thành một lĩnh vực nghệ thuật luôn luôn phát triển mở rộng, biến chuyển đa dạng và năng động theo sự cải tiến của công nghệ.

Như vậy, có thể thấy rằng, sự phát triển của nghệ thuật số mà điển hình là đồ họa đa phương tiện đã có những ảnh hưởng đáng kể trong lĩnh vực thiết kế. Khi công nghệ ngày càng phát triển và đem đến những tiện ích mới thì thiết kế đồ họa cũng dịch chuyển theo đó. Các sản phẩm của thiết kế đồ họa là sự phản ánh công nghệ mới và đem đến khả năng tiếp cận, truyền thông những vấn đề văn hoá một cách phổ biến, dễ dàng, đồng thời mở rộng phạm vi sáng tạo không giới hạn, từ đó chúng không chỉ đáp ứng mà còn định hình nhu cầu văn hoá, nhu cầu thẩm mỹ mới (Trần, 2021).

4.2. Sự kết hợp giữa nghệ thuật truyền thống và công nghệ số tái cấu trúc ngôn ngữ thị giác

4.2.1. Tái sinh mỹ thuật truyền thống vào các sản phẩm thiết kế đồ họa đương đại

Trong bối cảnh phát triển của công nghệ số, thiết kế đồ họa không chỉ tạo ra những sản phẩm thị giác và truyền thông mà còn đóng vai trò như một cầu nối giữa quá khứ và hiện tại, giữa bản sắc văn hoá, nghệ thuật truyền thống của dân tộc với xu hướng thẩm mỹ quốc tế. Mỗi quốc gia trên thế giới đều có nền văn hoá đặc trưng riêng biệt được hình thành qua hàng nghìn năm lịch sử. Với bề dày văn hoá lâu đời, dân tộc Việt Nam cũng có bản sắc riêng biệt với các nước trong khu vực cũng như quốc tế. Đó là những di sản nghệ thuật truyền thống phong phú từ các dòng tranh dân gian, các công trình kiến trúc đình, đền, chùa đến các sản phẩm mỹ thuật ứng dụng như đồ gốm sứ với hoạ tiết hoa văn phong phú hay trang phục cổ truyền v.v. đặc trưng của từng thời kỳ lịch sử.

Di sản mang đậm giá trị văn hoá, nghệ thuật, lịch sử trên đã kiến tạo nên hệ thống hình ảnh thị giác vô cùng phong phú như hoạ văn trên các trống đồng, đồ gốm sứ, những nét tinh xảo và tạo hình đặc sắc trong các sản phẩm điêu khắc gắn với các công trình kiến trúc cổ, hoạ tiết trên các cỗ phục hay tạo hình dân gian độc đáo của các dòng tranh Đông Hồ, Hàng Trống v.v. Tất cả tạo thành một hệ thống ngôn ngữ thị giác đậm đà bản sắc dân tộc, vừa thể hiện giá trị thẩm mỹ đồng thời phản ánh đời sống vật chất và tinh thần phong phú của người Việt. Đây được xem như một kho tàng thị giác mà các nhà thiết kế đồ họa khai thác để đưa chúng vào sản phẩm thiết kế đồ họa hiện đại như thiết kế logo và nhận diện thương hiệu, thiết kế bao bì, quảng cáo sản phẩm hay những sản phẩm đồ họa động như hoạt hình, thiết kế game v.v. Một số các thương hiệu, nhãn hàng

đã khai thác giá trị mỹ thuật truyền thống để đưa vào các sản phẩm thiết kế đồ hoạ như logo thương hiệu Bia hơi Việt Hà với hoạ tiết cách điệu được nghiên cứu từ hình tượng chim lạc trên trống đồng Đông Sơn; bộ sản phẩm bao bì bánh trung thu Tủ sân khấu - Vũ Diệu Ánh Trăng của thương hiệu RuNam được lấy ý tưởng thiết kế từ hình dáng tủ đựng văn thư, trang sức trong cung đình Huế xưa và hình tượng đa dạng từ các sản phẩm của làng nghề thủ công, chất khảm xà cừ và được thể hiện hoàn toàn thủ công.

Logo Bia Việt Hà lấy cảm hứng từ hình tượng chim lạc

Nguồn ảnh: Bia Việt Hà

Hộp bánh trung thu có tên gọi Tủ sân khấu - Vũ Diệu Ánh Trăng, RuNam, 2022

Nguồn ảnh: RuNam.

Những hình tượng truyền thống vốn chứa đựng những giá trị văn hoá, nghệ thuật và lịch sử nhưng dường như chúng không bao giờ dừng lại ở đó. Tính chất tạo hình đặc sắc cùng với những triết lý thẩm mỹ, những câu chuyện dân gian sống động luôn là nguồn cảm hứng cho các thế hệ nhà thiết kế. Chính vì vậy, chúng luôn được khai thác và tái tạo lại để phù hợp với bối cảnh xã hội thị, hiếu thẩm mỹ và xu hướng thiết kế nhưng vẫn giữ được hồn cốt. Việc khai thác những giá trị truyền thống này không chỉ là một hình thức gìn giữ di sản văn hoá mà còn góp phần bảo tồn những giá trị xưa. Nếu những hình ảnh này chỉ còn lưu trữ trong những trang sách, những viện nghiên cứu, bảo tàng, chúng sẽ bị giới hạn phạm vi của mình. Thông qua sự hiện diện trên các sản phẩm thiết kế đồ hoạ hiện đại, chúng được công chúng và các thế hệ biết đến nhiều hơn. Đây là một phương thức gián tiếp gìn giữ ký ức văn hoá, giá trị nghệ thuật tái sinh trở lại với đời sống đương đại hiện hữu trong diện mạo mới, dễ tiếp cận với những thế hệ trẻ khi mà những thế hệ càng về sau càng xa rời những thời điểm lịch sử.

Trong bối cảnh toàn cầu hoá, xu hướng hội nhập quốc tế và sự ảnh hưởng mạnh mẽ từ công nghệ số, những sản phẩm thị giác dễ dàng chịu sự ảnh hưởng lớn từ các phong cách, thị hiếu và các trào lưu thẩm mỹ nước ngoài, tư tưởng thiết kế của các thế hệ nhà thiết kế đồ hoạ trẻ ngày nay hướng đến tìm tòi, nghiên cứu yếu tố truyền thống rất đáng được phát huy. Nếu những sản phẩm thiết kế như thiết kế bao bì, nhãn hàng, thiết kế hoạt hình hay thiết kế game v.v. chỉ tập trung vào những xu hướng hiện đại của thế giới mà không có yếu tố thẩm mỹ bản địa thì chúng rất dễ bị hoà chung với phong cách thiết kế thế giới. Do đó, việc khéo léo đưa những giá

truyền thống và về nội dung và hình thức mỹ thuật vào các sản phẩm thiết kế hiện đại ngày nay sẽ làm cho những sản phẩm này dễ dàng tạo được dấu ấn, gây ấn tượng và tạo sự khác biệt.

4.2.2. Chuyển thể mỹ thuật truyền thống thành những tác phẩm nghệ thuật số

Sự phát triển của công nghệ số đã dẫn hướng và phân nhánh thiết kế đồ họa với nhiều loại hình nghệ thuật mới. Nghệ thuật số (Digital Art) được xem là một phần của thiết kế đồ họa hiện đại ngày nay. Bên cạnh những sản phẩm được xem như là “truyền thống” của thiết kế đồ họa như thiết kế logo và nhận diện thương hiệu, thiết kế quảng cáo như áp phích, tờ gấp, catalogue... thiết kế xuất bản phẩm như sách, báo, tạp chí thì công nghệ số đã và đang đẩy mạnh sự phát triển của các loại hình đồ họa đa phương tiện như thiết kế hoạt hình, game, quảng cáo động... Nghệ thuật số ngày càng mở rộng phạm vi, đa dạng hơn và thẩm mỹ thị giác cũng vì thế mà phong phú hơn.

Trước đây, mỹ thuật tạo hình dường như là một lĩnh vực có sự giao thoa với mỹ thuật ứng dụng nhưng ở phạm vi hạn chế thì ngày nay, sự mở rộng của đồ họa đa phương tiện đã lan rộng và có sự giao thoa nhiều hơn với mỹ thuật tạo hình. Nghệ thuật số không chỉ đưa những tác phẩm như tranh, tượng của các họa sỹ gạo cội, những tác phẩm tranh dân gian, sản phẩm mỹ thuật truyền thống vào định dạng số để nhằm mục đích lưu trữ và truyền thông số mà còn mở ra cơ hội tái định hình biểu đạt ngôn ngữ thị giác mới. Điều này giúp cho các di sản không bị hạn chế trong tính truyền thống mà được đưa vào dòng chảy thị giác đương đại nhờ công nghệ số hiện đại để làm mới thị giác người xem, tạo sự kết nối giữa xã hội số hiện đại và văn hoá

truyền thống với những hình thức biểu đạt tái hiện lại bằng ngôn ngữ đồ họa số như tạo hình chuyển động, tạo không gian triển lãm đa phương tiện, trình chiếu mapping (một loại hình nghệ thuật trình chiếu kết hợp hình ảnh hoặc video sao cho phù hợp với bề mặt vật lý)... kết hợp với âm thanh và ánh sáng... để trình diễn, trưng bày và truyền thông trên các phương tiện và nền tảng số hoá. Triển lãm Xuân Hà Nội được tổ chức tại bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam năm 2024 trưng bày một số tác phẩm mỹ thuật truyền thống và tác phẩm của nhiều họa sỹ tên tuổi dưới hình thức nghệ thuật số bên cạnh các tác phẩm thật. Với sự hỗ trợ của công nghệ đồ họa số mapping, một kỹ thuật đồ họa số thể hiện tác phẩm, sản phẩm dưới dạng hình ảnh động kết hợp với hiệu ứng ánh sáng tạo nên hiệu ứng sống động cho các bức tranh Hàng Trống, tranh hội họa trong không gian số hoá khi tái hiện lại các bức tranh này ở dạng bề mặt phẳng thành sự trình diễn hình động của các chi tiết và ánh sáng trên tác phẩm cùng với sự hoà quện của âm thanh những bản nhạc nhẹ nhàng đã thu hút người xem và tạo sự ấn tượng của ngôn ngữ nghệ thuật số.

Tác phẩm nghệ thuật được số hoá, Triển lãm Xuân Hà Nội 2024.

Nguồn ảnh: Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam.

Số hoá tranh Hàng Trống, Triển lãm
Xuân Hà Nội 2024.

Nguồn ảnh: dulichvn.org.vn

Theo dòng chảy thời gian, các yếu tố tạo hình cơ bản như đường nét, hình, khối, màu sắc, chất liệu và không gian được thể hiện bằng tay với những hoạ phẩm và hoạ cụ vật lý được tiếp biến chuyển đổi sang hình thức đồ hoạ số bằng việc tái tạo lại trên các phần mềm ứng dụng thì ngày nay chúng lại được tiếp biến chuyển đổi sang một không gian rộng mở hơn của thời đại cách mạng công nghiệp 4.0 mà sự phát triển của công nghệ số tiến thêm một bước, vượt xa những giới hạn quen thuộc, là một bước ngoặt quan trọng về thẩm mỹ hiện đại. Sự sáng tạo này đem đến hiệu quả thị giác thú vị trong việc chuyển đổi tính chất tĩnh vật lý của các hình thể trong tác phẩm thành hình chuyển động. Khán giả không chỉ thấy thoải mái với nhu cầu giao tiếp số mà còn cảm với sự tái hiện và như được sống lại trong những không gian xưa cũ.

Nếu các yếu tố tạo hình trên được xem là nền tảng để sáng tạo tác phẩm, sản phẩm thiết kế đồ hoạ thì công nghệ số đương đại đang mở ra một hình thái mới của thẩm mỹ, nơi mà các tác phẩm, sản phẩm được tái cấu trúc biểu hiện thẩm mỹ với những nét vẽ, mảng, hình, màu sắc trên chất liệu số, mở ra một không gian sống sinh động của nghệ thuật số. Điều

đó giúp cho sự lan toả văn hoá nghệ thuật truyền thống tiếp cận với công chúng ở nhiều vùng địa lý khác nhau thông qua các phương tiện truyền thông số khi mà khán giả không có điều kiện để tiếp cận những tác phẩm di sản gốc và phù hợp với nhu cầu và thị hiếu thẩm mỹ đương đại.

4.3. Ý nghĩa của sự giao thoa giữa thiết kế đồ hoạ, văn hoá và công nghệ

Văn hoá, mỹ thuật truyền thống của Việt Nam có tính đặc sắc thể hiện giá trị thẩm mỹ bản địa. Đây chính là nguồn tư liệu sẵn có, đa dạng, là nguồn cung cấp chất liệu giàu tính biểu tượng, đặc trưng và khác biệt. Đó không chỉ là bảo tồn, gìn giữ và phát huy giá trị di sản mà còn là sự tái hiện lại trong bối cảnh xã hội số với ngôn ngữ thẩm mỹ mới, giúp cho các sản phẩm thiết kế của thời đại vừa mang tinh thần truyền thống, vừa hiện đại trong hình thức biểu đạt. Những di sản đó không nằm yên trong sách vở hay những hiện vật được trưng bày trong các bảo tàng mà chúng được sống với những hình thái mới trong đời sống đương đại.

Nếu coi những giá trị nghệ thuật truyền thống là nguồn chất liệu phong phú thì thiết kế đồ hoạ là nghệ thuật tái tạo hiện lại những chất liệu đó trong một lăng kính mới của bối cảnh đương đại. Các nhà thiết kế đồ hoạ dễ dàng sử dụng chất liệu sẵn có này nhưng không chỉ dừng lại ở sự sao chép nguyên bản một cách máy móc, dập khuôn mà chuyển thể chúng sang ngôn ngữ thẩm mỹ đương đại nhưng vẫn giữ được giá trị tinh thần, tính thẩm mỹ truyền thống đồng thời phù hợp với văn hoá, nhu cầu và thị hiếu của thời đại như giản lược một số chi tiết, tạo hoà sắc màu hiện đại, khéo léo kết hợp với ngôn ngữ đồ hoạ thị giác của thế giới để tạo nên một diện mạo mới, đem đến đời sống mới cho những giá trị xưa cũ.

Có thể thấy, đồ hoạ số không làm giảm sự hấp dẫn của các tác phẩm, sản phẩm nghệ thuật mà còn làm phong phú sự trải nghiệm và cảm nhận, tăng cường thêm những góc độ cảm xúc và mở ra hệ thẩm mỹ mới, tiếp nối những giá trị thẩm mỹ của di sản và mở ra “sức sống mới” trong môi trường mới. Đây không phải là sự thay thế giá trị truyền thống mà là sự tồn tại song hành và phát huy những giá trị này trong hai hình thái vật chất và phi vật chất. Sự kết hợp giữa mỹ thuật truyền thống và công nghệ số trong các sản phẩm thiết kế đồ hoạ ngày nay là một minh chứng cho thấy những di sản truyền thống không những không bị mai một mà còn song hành cùng với tư duy sáng tạo đương đại. Điều đó cho thấy sự mở rộng biên giới của thẩm mỹ truyền thống sang một hình thái của giao tiếp số, nơi mà tính chất vật lý của chất liệu có thể bị mất đi và thay thế bằng tính phi vật lý nhưng chất cảm từ sự cảm nhận, từ trong nhận thức vẫn được phát huy và kích hoạt trong những trải nghiệm đa giác quan mới mẻ, đầy hấp dẫn và đổi mới không ngừng.

V. Kết luận

Trong bối cảnh toàn cầu hoá và chuyển đổi số hiện nay, việc thúc đẩy giao thoa giữa thiết kế đồ hoạ, văn hoá và công nghệ là động lực quan trọng để phát triển sáng tạo và bản sắc văn hoá. Sự phát triển của công nghệ giúp cho mỹ thuật truyền thống được mở rộng phạm vi biểu đạt trong những ngữ cảnh mới mẻ, sáng tạo và đầy triển vọng, giàu ý nghĩa xã hội và nhân văn, thể hiện được nhiều giá trị lịch sử, văn hoá, nghệ thuật và tính đương đại của thẩm mỹ. Ở góc độ văn hoá, sự giao thoa giữa mỹ thuật truyền thống, công nghệ và thiết kế đồ hoạ giúp cho việc bảo tồn, phát huy giá trị, lưu giữ những giá trị vật chất

và tinh thần, đồng thời lan toả chúng đến thế giới. Ở góc độ sáng tạo, sự giao thoa này tạo điều kiện cho truyền thống đối thoại với thẩm mỹ đương đại, xây dựng một hình thái mỹ học mới đa giác quan, phù hợp với xu hướng thẩm mỹ toàn cầu.

Thúc đẩy giao thoa giữa thiết kế đồ hoạ, văn hoá và công nghệ là hướng đi chiến lược giúp các sản phẩm thiết kế đồ hoạ cũng như tư tưởng sáng tạo bắt kịp xu thế thế giới, định hình tương lai của nền sáng tạo trong thời đại số. Để đạt được hiệu quả trong sự giao thoa này, cần có sự hợp tác chặt chẽ giữa các lĩnh vực sáng tạo, nghiên cứu và ứng dụng công nghệ hiện đại trong thiết kế như tăng cường giáo dục liên ngành, tích hợp các môn học về văn hoá, công nghệ số và nghiên cứu mỹ thuật truyền thống; phối hợp với các chuyên gia công nghệ, nhà nghiên cứu văn hoá; ứng dụng công nghệ mới trong sáng tạo. Bên cạnh đó, cùng cần xây dựng cộng đồng và nền tảng chia sẻ sáng tạo, giúp hình thành một hệ sinh thái sáng tạo bền vững, lan toả những giá trị sáng tạo mang bản sắc văn hoá dân tộc ra toàn cầu.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Horst, H. A., & Miller, D. (2012). *Digital Anthropology*, Berg Publishers.
- [2]. Lin, R. T. (2007). Transforming Taiwan aboriginal cultural features into modern product design: A case study of cross-cultural product design model. *International Journal of Design*, 1(2), 45-53. Retrieved from <http://www.ijdesign.org/index.php/IJDesign/article/view/46/26>
- [3]. Lister, M., Dovey, J., Giddings, S., Grant, I., & Kelly, K. (2009), *The New Media Introduction* (tái bản lần thứ 2). Routledge.
- [4]. Manovich, L. (2001). *The Language of New Media*. MIT Press.

- [5]. Nguyễn T. T. H. (2020). Ứng dụng công nghệ số trong bảo tàng và triển lãm nghệ thuật tại Việt Nam. *Tạp chí Nghiên cứu Văn hoá*, 9(3), 45-52.
- [6]. Paul, C. (2015). *Digital Arts* (tái bản lần thứ 3). Thames & Hudson.
- [7]. Trần Q. T. (2021). Bảo tồn và phát huy di sản văn hoá trong thời đại số. *Tạp chí Văn hoá Nghệ thuật*, 12(2), 15-21.

PROMOTING THE INTERSECTION BETWEEN GRAPHIC DESIGN, CULTURE, AND TECHNOLOGY IN THE DIGITAL AGE

Dang Thi Thanh Hoa²

Abstract: *In the context of the digital age, the combination of traditional culture and technology in graphic design is an important orientation. It is not only about preserving and promoting the value of traditional culture, but also a way to connect these values with modern life, in line with the lookers' approach in the digital creative industry era. This combination enables an interdisciplinary approach that brings traditional art into a new context, attracting viewers through technology. The research in this article aims to clarify the necessity of promoting the intersection between graphic design, traditional culture, and digital technology in artistic creation as well as in the teaching and learning of graphic design students. Collecting information through design products, surveying reality, and analyzing teaching and learning activities, as well as works and art products, is used to clarify research issues.*

Keywords: *culture, digital technology, graphic design, intersection between graphic design and culture, traditional arts*

² Hanoi University of Civil Engineering